

OBRA GUANYADORA: XI PREMI NARRACIÓ CURTA ÀNGEL RUIZ I PABLO 2009

VELLS RECORDS

Aquesta és la història de com em va canviar la vida després de la mort d'una persona molt estimada, la meva àvia. Pot semblar que tot el que es relata aquí no són més que paraules escrites damunt un paper, però la veritat es que és això, el que ara us explicaré, és la història que va fer canviar el rumb al meu vaixell, aquell al que jo acostumo anomenar vida. Dons bé, primer vull dir-vos per què em va afectar tant la seva mort deixant de banda circumstàncies en que va ocórrer, que més endavant us contaré. La meva àvia era una gran persona, sempre estava disposada a ajudar-te en el que fos, sempre estava a punt per aconsellar-te i per escoltar-te, la seva generositat era immensa, poques persones es podien comparar amb ella. Sempre duia dibuixat a la cara un somriure d'orella a orella, amb uns ulls clars i molt expressius, plens de felicitar, sobretot quan estava amb nosaltres, els seus néts o, com solia dir ella, els seus tresors. La seva cara m'inspirava molta confiança i m'ajudava a oblidar les desgràcies en els mals moments, sempre recordaré les seves inacabables històries que ens feien evadir-nos dels problemes, fins i tot dels més difícils, tant a petits com a grans, tothom queia hipnotitzat en escoltar les seves paraules; amb una sola paraula, era única. Per a mi, la meva àvia era la peça fonamental del meu trencacloques, al qual anomeno vida, era la bígula perfecta que m'orientava cap al camí correcte quan no sabia per on anar, la persona que m'il·luminava la foscor per poder seguir endavant, era essencial per a tota la família, però sobretot per a mi.

Era un dia assolellat d'hivern, semblava que fins hi tot el temps s'havia rendit a l'encant que portava aquell dia tan especial i esperat per a tota la nostra família, era el setantè aniversari de l'àvia. Tota la família estava molt neguitosa perquè arribés el moment de la gran festa sorpresa, que des de feia tants dies estàvem preparant amb tot el nostre amor i amb la millor intenció. Des del més petit dels néts fins al més gran dels fills, tothom havia col·laborat amb moltes ganes

perquè sortís a la perfecció, com tots esperàvem. Dúiem més de tres setmanes preparant-la amb molt entusiasme, va costar que l'àvia no s'assabentés de res, tot s'ha de dir, però per a ella valia la pena qualsevol esforç, perquè es mereixia això i més. La mare, el meu germà petit, en Daniel, de quatre anys, i jo, com quasi cada dia, vàrem anar a visitar l'àvia, però en aquell moment hagués desitjat no haver-la anat a veure, o més ben dit, que el xerrameca del meu germà no hagués vingut amb nosaltres, ja que gràcies a ell i a la seva ignorància, el secret que havíem guardat tots durant tan de temps va sortir a la llum, i l'àvia se'n va assabentar.

La mare, com era d'esperar, es va enfadar moltíssim amb ell, perquè culpa seva els esforços que havíem fet tots durant tants dies no servien per a res. Però l'àvia, que era un tros de pa, va intentar calmar la mare dient-li que no passava res, i que ella faria com si no ho sabés, vaja, que el descuit que acabava de tenir en Daniel, quedaria entre nosaltres quatre i ningú més.

Per fi havia arribat l'hora tant esperada per a tots, érem un total de trenta-dues persones entre fills, amics, néts, etc., gairebé no hi cabíem tots, havia vingut tothom, des de l'oncle Ton, que vivia a Austràlia, fins el meu cosí, que se n'havia anat a estudiar als E.E.U.U. Per primera vegada érem tota la família al complet, sense cap excepció, cosa que no havia passat mai abans.

Fins que va arribar el gran moment, varem apagar els llums, i ens varem amagar per allà on varem poder, ha que no hi havia gaire espai. Tot just quan l'àvia va entrar, tots ens varem aixecar i varem cridar plens d'alegria i amb moltes ganes: "Felicitats, àvia". Però la reacció que tots esperàvem no era, ni de bon tros, la que ella va demostrar.

-Què feu aquí? Va respondre ella, espantada com mai. -Un dia com avui hauríeu de ser a treballar i a l'escola. -Hi va afegir.

-Però àvia, si avui és diumenge i, a més, és el teu aniversari! Vaig respondre jo. Ningú no tenia ni la mínima idea de quin havia estat el motiu d'aquella reacció tan estranya. Primer de tot, vaig pensar que podia ser a causa de la sorpresa, que s'havia endut en veure'ns a tos allà dins, però després de pensar-hi una mica més, vaig arribar a la conclusió que allò era impossible, ja que un parell d'hores abans el meu germà li ho havia dit, per tant, l'avia ja ho sabia. Però bé, vaig decidir no pensar-hi més i deixar anar aquest contratemps, per així poder centrar-me per complet a la festa i a la meva família.

El dia següent, quan tothom ja havia tornat a casa seva, jo encara estava una mica preocupada, i vaig decidir anar a veure-la i, per sort, es recordava de tot el que havia passat els dia anterior durant la festa. Em va dir que no sabia per què jo havia fet, i que ni ella mateixa entenia el per què d'aquella reacció. De sobte, però, es va aturar de parlar i em començà a explicar una història de quan ella era petita, de quan jugava amb les seves amigues al pati de l'escola, i de com els seus pares cada dia li ensenyaven una rondalla nova perquè les pogués explicar als altres nens del poble. En aquell moment, no sabia com actuar ni què fer, no sabia si era una de les seves típiques històries que em contava quan l'anàvem a veure, o si aquesta vegada s'havia posat a explicar sense adonar-se'n del que feia, com si li hagués vingut a la memòria tot allò que feia quan era una simple noieta de poble, i s'hagués oblidat del que estàvem parlant i de que jo era allà. La veritat és que em vaig espantar moltíssim, i l'únic que se'm va ocórrer fou seguir-li la corrent con si res, sincerament, frissava que arribés la meva mare per poder anar-me'n d'allà. Al cap d'una hora aproximadament, la mare va arribar, així que jo vaig decidir anar-me'n i em vaig dirigir cap a casa de la Marta, una amiga de l'institut.

Després d'explicar-li tot el que em preocupava referent al comportament de l'àvia durant aquells dies, ella em va contar que la seva àvia havia fet més o menys el mateix.

Primer de tot s'oblidava de coses sense gaire importància, però de mica en mica, aquest problema va començar a créixer i es va anar agreujant, fins que els metges li van diagnosticar una malaltia que s'anomenava "alzheimer". Per aquest motiu, i sobretot després d'escoltar el que la Marta m'havia dit, estava molt preocupada per l'àvia.

Just en arribar a casa, vaig contar-li a la mare tot el que m'havia passat durant aquelles últimes hores, des del que havia fet l'àvia, fins a tot el que m'havia explicat la Marta. La mare, amb cara de preocupació, no sé si per mi o per l'àvia, em va intentar tranquil·litzar i em digué que no m'omplís el cap de pardals per allò, i que no em pensés, ni de bon tros, que el que li havia passat a l'àvia de la Marta ens hagués de passar a nosaltres, però jo no n'estava tant segura. El vespre, abans d'anar-me'n a dormir, vaig sentir com el pare i la mare parlaven de tot el que havia passat aquella tarda. Per un moment vaig tenir la curiositat de saber exactament què deien, així que vaig decidir apropar-me a la

porta amb la intenció de poder sentir millor tot el que deien, però de sobte, i com era d'esperar, el mocós del meu germà va haver de cridar la mare en aquell precís moment. Quan ha vaig sentir, em vaig posar a córrer cap a la meva habitació tant ràpid com vaig poder, ja que sinó la mare s'hagués assabentat que estava escoltant rere la porta, la qual cosa m'hagués suposat un bon càstig.

Per mala sort, res del que havia sentit durant aquella breu estona era nou: “que si l'àvia perdia una mica la memòria”, “que si era culpa dels anys, i no havíem de preocupar-nos”, i coses per l'estil. Però, sincerament, a mi, cap d'aquest arguments m'acabaven de convèncer del tot, jo veia que l'àvia no era la mateixa de sempre, que en poc temps havia canviat molt, i això no era normal, o més ben dit, gens normal. Tan sols la idea d'imaginar la meua vida sense ella era insuportable, no em podia venir al cap com seguiria endavant sense els seus bons consells i sense tenir algú en qui poder confiar plenament, sense tenir algú disposat a escoltar les meves penes, fos quan fos, l'hora era indiferent, perquè ella sempre trobava un moment per consolar-me i ajudar-me a seguir endavant. No m'ho podia imaginar, què seria de jo si l'àvia ja no tornava a ser la de sempre, o molt pitjor encara si morís. Només el simple fet d'imaginar-ho m'omplia els ulls de llàgrimes i el cor s'encogia i es gelava, com si els camps verds i plens de flors, de sobte quedessin coberts per una enorme gelada que acabés amb totes aquestes flors i fruits, deixant la terra deserta i sense aliment.

De sobte, un lleu so interrompé totes les meves cavil·lacions, tornaven a ser els pares, però aquesta vegada era diferent, el seu to havia canviat, com si aquesta vegada la conversa fos més important i les coses que es deien fossin privades i només aptes per a majors, i no per gent com nosaltres que, segons ells, encara teníem molta vida per passar, que tenien raó, tot s'ha de dir, però això no era motiu per excloure'm de totes les converses importants, perquè encara que fos jove tenia prou capacitat per entendre i comprendre les coses, per molt difícils i dures que fossin. Però després de pensar-hi una mica i descartar totes aquelles opcions que m'haguessin portat a una discussió amb els pares, vaig optar per seguir el camí més fàcil, així que em vaig aixecar del llit i vaig aferrar l'orella a la porta, quant tot just vaig sentir el pare que deia:

-A jo em sembla que el comportament que ha tingut la teva mare durant aquest darrers dies no és gens normal, i juraria que no és pels anys, tal vegada hi pot influir una mica, no t'ho nego, però igualment jo diria que aquí hi ha alguna cosa més.

En sentir aquelles paraules, la meva por va augmentar de cop, de cada vegada veia més probable la possibilitat que l'àvia tingués algun tipus de malaltia, com la que m'havia comentat la Marta, quan de sobte els ulls se'm van omplir de llàgrimes i em vaig posar a plorar desesperadament. No podia comprendre con una dona com ella pogués canviar tant amb tan sols uns dies, ja no era aquella persona alegre i simpàtica, sinó que la seva mirada expressava una immensa buidor, com de desesperació, ja no era ella.

El matí següent, després d'acabar les classes, vaig anar a casa de la Marta. Ella era una de les poques amigues de veritat que tenia, ja que part del problema de la meva àvia, n'hi havia molts més que rondaven al meu voltant, no sé ben be per què i crec que mai ho arribaré a saber, però el que sé que era molt evident era que no tenia gaires amigues, o dit d'una altra manera, tenia moltes companyes de classe però a l'hora de la veritat ningú no pensava mai en mi, llevat de la Marta. Ella era la meva millor amiga, la persona en qui més confiava i a qui més m'estimava, a banda de la meva família. Sempre estava disposada a ajudar-me, i la veritat és que ho feia molt bé. Era molt bona persona, posaria la ma al foc dient que ella va ser una de les úniques persones que mai em va deixar de banda i em va ajudar a seguir endavant i, sincerament, encara que en aquest moment no estiguem juntes, li ho agreixo moltíssim.

La Marta, com era usual en ella, en va intentar tranquil·litzar, i em digué una vegada i una altra que no em preocupés per res, ja que ben segur el que li passava a la meva àvia tenia solució i, per tant, tornaria a ser aquella persona tant fantàstica que jo m'estimava tantíssim, però jo, seguint amb els meus pensaments negatius, no n'estava tant segura.

Quan varen ser passades les set de la tarda, vaig anar-me'n cap a casa, però sorprenentment no hi havia ningú, així que vaig optar per anar-me'n a veure l'àvia, ja que feia una quantes dies que no hi anava i ja l'enyorava. Vaig tocar el timbre, però tampoc em va contestar ningú, quan de sobte aparegué la veïna i em digué que havia vist la mare i l'àvia que se n'anaven feia més o menys una

hora. Jo, preocupada com ja tenia per costum, li vaig preguntar si sabia on havien anat, però la veïna, per mala sort, no en tenia ni idea. Així que vaig decidir tornar cap a casa, perquè ja era tard i tenia molts deures. Aquesta vegada, però, hi vaig trobar el meu pare, i li vaig preguntar si sabia on havia anat la mare, i ell em va dir que havia sortit amb l'àvia, però no sabia exactament on, així que ho vaig deixar fer i em vaig posar a fer els deures. Quan varen ser les vuit tocadetes, la mare va tornar a casa. La seva cara no portava notícies gaire bones, i tot i els meus reiterats intents perquè m'ho contés, no vaig aconseguir treure-li ni una sola paraula. Vaig intentar que em digués on havia anat, però em deia una i una altra vegada que només havien anat a caminar una estona pel parc, i que no em pensés coses que no eren, perquè així no feia res més que preocupar-me sense cap motiu, segons ella. Varen anar passant els mesos, l'àvia seguia igual, despistada i desorientada, la mare però, havia canviat, la seva cara reflectia una angoixa mol gran, tot i que ella ho negués. Les coses havien canviat, això era evident, ara ja no anava a veure l'àvia tan sovint com ho feia abans, sinó que hi anava un parell de vagades per setmana o fins i tot no tant. Però sense cap dubte, el dia clau va ser el dia que jo complia els esperats setze anys. Vaig entrar a casa de l'àvia molt il·lusionada i desitjant que em contés una de les seves històries, ja que després d'una llarga temporada d'exàmens i deures necessitava desconnectar, però desgraciadament, em vaig endur una sorpresa molt dolenta. La malaltia que patia l'àvia, encara que jo no ho sabés, havia anat avançant progressivament i de manera molt notable durant el temps que jo vaig estar sense veure-la, i quan vaig entrar a la sala d'estar, vaig veure l'àvia asseguda al sofà amb la mirada perduda i sense forces. Ella ni m'havia conegut, no sabia qui era, ni què feia jo allà. Al cap d'uns moments va sortir una senyora de dins la cuina amb un plat de sopa per l'àvia, i jo, molt espantada per tot el que acabava de veure, li vaig preguntar qui era i què dimonis hi feia allà. La dona em va respondre amb molta amabilitat i em digué que ella era una assistenta social que ajudava l'àvia en totes aquelles coses que ja no podia fer, o que resultaven un perill per a ella. Decepcionada en veure la gravetat de la situació i confirmant ja tots els meus pitjors temors, li vaig donar les gràcies i vaig tornar a casa. En arribar, vaig anar cap a la mare amb les llàgrimes als ulls i li vaig dir:

- Què li passa a l'àvia?

- No res, filla, què li ha de passar? Em va respondre ella una mica nerviosa per la pregunta que li havia fet.
- No m'enganyis! Ara ja no, ho he vist amb els meus propis ulls, he anat a casa de l'àvia i m'hi he trobat una senyora que estava allà per ajudar-la, digues la veritat d'una vegada!

Després d'això, la mare m'ho va contar tot. En va dir que l'àvia tenia una malaltia que es deia "Alzheimer", com jo ja havia sospitat des del primer moment, una malaltia que afectava el cervell i que provocava la pèrdua de memòria, l'envelliment, la pèrdua de la noció del temps i fins i tot podia arribar a un punt en que no es pogués moure ni valer-se per si mateixa. També em va explicar que aquestes i moltes altres coses relacionades amb la malaltia anirien a més amb el pas dels mesos i dels anys. Jo vaig preguntar-li amb els ulls ennuegats, i amb una immensa tristor:

-Però això què vol dir, que es morirà aviat, l'àvia? No, veritat?

- No ho sé, amb aquestes malalties no saps mai si passarà un mes, un any, o en passaran tres o quatre, la veritat és que no en tinc ni idea. Però això sí, et pots començar a fer a la idea que l'àvia no tornarà a ser la mateixa d'abans, com ja has vist, ara és una altra persona completament diferent a la que era.
- Per tant, no t'has de preocupar si l'àvia no se'n recorda de tu o d'alguna cosa, al contrari, tu l'has d'ajudar en tot el que puguis i seguir-li la corrent encara que sembli que delira, pensa que no ho fa per pròpia voluntat. Bé, tu ja m'entens, oi?
- Sí, mare. Vaig contestar jo, plorant. –Faré tot el que pugui i més, t'ho prometo, perquè jo l'estimo moltíssim, i per ella faré el que sigui.

Al dia següent ho vaig contar tot a la Marta. Ella em va dir que no em preocupés, i que podia comptar amb ella pel que fos, com era habitual en ella. Després de donar-li les gràcies me'n vaig anar cap a casa de l'àvia a veure com estava. I per mala sort, i com ha em pensava, no em va reconèixer, però igualment jo em vaig veure amb la necessitat de donar-li un petó i una abraçada ben forta, com si fos l'última que li pogués donar.

Amb el pas dels anys, l'àvia anava empitjorant de mica amb mica, fins i tot va haver d'anar amb cadira de rodes. Aquest, sense cap mena de dubte, va ser el moment que em va impactar més de tots, veure la meva àvia

assegada en una cadira de rodes com si fos una invàlida, amb aquella pell tant blanca i aquell cos tant prim, sense tenir cap mena de sentiment per res ni de res, sense recordar-se de gairebé cap cosa, ja no s'assemblava en res a aquella persona viva i alegre que jo tenia guardada dins amb els meus records, i encara hi segueix. Aquella dona tan segura de si mateixa i de les seves paraules s'havia esvaït com sí res, sense que li pogués donar les gràcies per totes aquelles coses que havia fet per jo, ja no hi era, se n'havia anat.

Al cap d'uns mesos, la meva àvia, com tots ja esperàvem des de feia molt, va morir. La seva mort fou una de les pitjors coses que mai m'havien passat, ja no la tenia amb jo, ja no la veure-la mai més, i només aquesta simple idea m'omplia de tristor i enyorança.

Un dia, mentre jo i la meva mare netejàvem la casa de l'àvia, em va caure a sobre una pila de llibres que hi havia a dalt de tot d'una antiga prestatgeria que a l'àvia tant li agradava. Els vaig agafar i, molt encuriosida per saber què duien escrits al seu interior, en vaig obrir un. Sorprenentment, entre les pàgines del llibre hi havia una carta, que a primera vista semblava escrita per l'àvia, així que la vaig obrir i em vaig posar a llegir-la, deia així:

Hola bonica, com va tot? Ja sé que quan trobis aquesta carta jo ja no seré entre vosaltres, però igualment vull que la llegeixis molt atentament i que la guardis com un gran tresor. Et vull dir, principalment, que sé tot el mal que has passat durant aquest temps per culpa meva, i t'ho agraeixo molt, igual que tots aquells petons i abraçades que em donaves sense que jo te'ls pogués tornar, saps que per a mi has estat i seguiràs sent la meva néta preferida, i sigui allà on sigui, et duré dins el cor, de la mateixa manera que sé que faràs tu. Et vull donar les gràcies per tots els moments viscuts al teu costat, per totes les vegades que m'has aguantat mentre explicava alguna història de les meves, de tot cor, gràcies Cristina. Per aquest mateix motiu, et vull deixar al meu últim regal, especial i només per a tu:

Aquesta carta la vaig escriure per a una nena tan meravellosa com tu, i per això aquestes darreres paraules també són per a tu.

Un dia la rosa polida i vermella es morirà, però de pensar que dins el teu cor sempre estarà.

Saps que ella, un dia i un altre et recordarà com aquella persona tan fantàstica que sempre has estat, per molt que ens separin has de saber que amb jo sempre estaràs, perquè tu la meva rosa sempre has estat.

De la teva àvia que t'estima, Mercè.

1-10-09

Aquelles paraules tan tendres em van emocionar i em van fer plorar, la mare es pensava que no em trobava bé, però en llegir la carta ho va entendre de seguida. I així és com acaba la meva història de com la meva àvia em va fer canviar la vida, i de com un ésser pot ser tant estimat i tan enyorat, i així i tot seguir sempre dins els nostres cors.

Cristina Borràs Marquès